

До разової спеціалізованої ради PhD 13360
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка (46027,
м. Тернопіль, вул. Максима Кривоноса, 2)

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата технічних наук, доцента кафедри комп'ютерних технологій
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Луцик Ірини Богданівни

на дисертаційне дослідження **Петлюка Олександра Володимировича**

на тему «**Формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів
комп'ютерного профілю в професійній підготовці**»,

представлене на здобуття наукового ступеня доктора філософії

з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність теми дослідження.

Дисертаційне дослідження присвячене актуальній проблемі розвитку сучасної професійної освіти – формуванню цифрової компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю в умовах цифрової трансформації освіти та суспільства загалом. Вибір тематики дослідження зумовлено потребою підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно використовувати цифрові технології у професійній діяльності, здійснювати педагогічну взаємодію в цифровому освітньому середовищі та адаптуватися до сучасних вимог ринку праці.

У дисертації здійснено аналіз науково-педагогічної літератури, нормативних документів та сучасних підходів до формування цифрової компетентності майбутніх фахівців. Автором уточнено сутність поняття «цифрова компетентність майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю», визначено її структуру, компоненти, критерії, показники та рівні сформованості.

Теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю, а саме: використання потенціалу цифрових освітніх технологій для підвищення мотивації до професійно-педагогічної діяльності; міждисциплінарна інтеграція інформаційної та професійної підготовки; розвиток цифрового освітнього середовища; забезпечення проєктного характеру самостійної роботи студентів.

У роботі запропоновано структурно-функціональну модель формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю, яка охоплює цільовий, методологічний, змістово-технологічний, організаційно-діяльнісний і результативний блоки та забезпечує цілісність професійної підготовки здобувачів освіти в умовах цифровізації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано відповідно до тематичного плану наукової діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка в межах науково-дослідної теми «Теоретико-методологічні засади модернізації освіти і практичні аспекти застосування цифрових технологій у професійній підготовці фахівців» (номер державної реєстрації 0126U001854). Тему дисертації затверджено вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 11 від 27 січня 2026 р.)

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Дисертація Петлюка Олександра Володимировича має чітку структуру, складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробленні структурно-функціональної моделі та педагогічних умов формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю, а також експериментальній перевірці ефективності їх реалізації в процесі професійної підготовки.

Достовірність та обґрунтованість результатів дослідження забезпечується використанням комплексу взаємопов'язаних методів наукового пошуку, вибір яких обумовлений визначеними завданнями, об'єктом та предметом дослідження. Важливим чинником обґрунтованості є апробація результатів дослідження у закладах вищої освіти, проведення педагогічного експерименту та аналіз отриманих результатів на основі використання методів математичної статистики.

Наукова новизна дослідження

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що автором розроблено структурно-функціональну модель формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю у професійній підготовці як сукупності цільового; методологічного, процесуального та результативного і змістового блоків;

В процесі дослідження обґрунтовано педагогічні умови формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю у процесі професійної підготовки на основі використання потенціалу цифрових освітніх технологій, міждисциплінарної інтеграції дисциплін інформаційної та професійної підготовки, розвитку і наповнення цифрового освітнього середовища та забезпечення проектного характеру самостійної роботи здобувачів освіти;

Також вагомим є уточнення змісту поняття: «цифрова компетентність майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю», як здатності особистості до безперервного оволодіння цифровими компетентностями для впевненого, критичного та безпечного вибору цифрових технологій та застосовування ІКТ для різних сфер життєдіяльності, а також готовності майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю до обраної професійної діяльності;

Автор представляє удосконалену структуру цифрової компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю, що передбачає ціннісно-мотиваційний, когнітивно-інформаційний, процесуально-діяльнісний та особистісно-розвивальний компоненти, їх критерії, показники та рівні сформованості.

У дослідженні удосконалено змістове наповнення базових навчальних дисциплін («Тривимірне моделювання та візуалізація», «Комп'ютерні мережі та захист даних», «Освітні технології», «Цифрові освітні ресурси») на основі забезпечення міждисциплінарної інтеграції зі змістовими лініями та концентрами понятійного апарату інформатики.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення роботи.

У **першому розділі** проаналізовано теоретичні засади формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю, уточнено понятійно-термінологічний апарат дослідження, розглянуто сучасні підходи до організації цифрового освітнього середовища та професійної підготовки здобувачів освіти в умовах цифровізації.

У **другому розділі** обґрунтовано авторське визначення поняття «цифрова компетентність бакалаврів комп'ютерного профілю». Розглянуто структуру досліджуваної компетентності через взаємозв'язок ціннісно-мотиваційного, когнітивно-інформаційного, процесуально-діяльнісного та особистісно-розвивального компонентів. Визначено педагогічні умови та розроблено структурно-функціональну модель формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю а також охарактеризовано змістове й організаційно-технологічне забезпечення досліджуваного процесу.

У **третьому розділі** представлено результати педагогічного експерименту, спрямованого на перевірку ефективності запропонованих педагогічних умов і структурно-функціональної моделі. Отримані результати підтвердили позитивну динаміку рівнів сформованості цифрової компетентності в експериментальних групах та ефективність запропонованої авторської технології.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає у розробленні електронних навчально-методичних матеріалів, методичних рекомендацій, а

також у створенні організаційних і технологічних рішень для реалізації цифрового освітнього середовища професійної підготовки майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю. Результати дослідження можуть бути використані у відповідних розділах лекційних, практичних та лабораторних занять з дисциплін нормативної та варіативної частини освітніх програм підготовки бакалаврів у ЗВО за спеціальністю «Професійна освіта».

Висновки до розділів та загальні висновки є логічно послідовними та науково обґрунтованими.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових публікаціях

Основні положення та результати дисертаційного дослідження достатньо повно висвітлені у 12 наукових публікаціях автора, з них 4 – відображають основні наукові результати дисертації, 7 – апробаційного характеру та 1 публікація додатково відображає наукові результати дисертації.

Загалом кількість і зміст публікацій відповідають вимогам щодо апробації результатів дисертаційного дослідження на здобуття ступеня доктора філософії.

Дані про відсутність порушень академічної доброчесності

У дисертаційному дослідженні Петлюка О.В. порушень академічної доброчесності, зокрема академічного плагіату, не виявлено. Це дає підстави стверджувати, що дисертація є самостійно виконаним науковим дослідженням, а сформульовані наукові положення та висновки належать автору особисто.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

1. У дисертаційному дослідженні спостерігається деяка термінологічна розбіжність між сформульованою науковою новизною та її репрезентацією у загальних висновках. У формулюванні новизни (ст.27) автор вказує, що у дослідженні "...уточнено зміст поняття «цифрова компетентність майбутніх БКП»". А вже у висновках (ст.230) даний результат представлено як "авторське визначення поняття «цифрова компетентність майбутніх БКП» у широкому та вузькому значенні".

2. Графічне представлення структури цифрового освітнього середовища професійної підготовки, яке подано у вигляді концентричної діаграми (рис.1.7.) заслуговує на увагу з точки зору акценту на ролі адміністративної компоненти як організаційного ядра. Проте таке представлення схеми не дозволяє розкрити функціональну взаємодію компонентів. Крім того, така візуалізація моделі носить статичний характер, що суперечить сучасному розумінню цифрового освітнього середовища як відкритої, динамічної системи.
3. У класифікації програмного інструментарію в описі інформаційно-комунікативних ресурсів (стор.85) є некоректним віднесення перелічених автором засобів (наприклад, Padlet.com; Onlinetestpad.com; Learningapps.org; Trello.com; програми Google) до «базових мультимедійних програм», оскільки дані сервіси суттєво відрізняються за своїм функціональним призначенням.
4. Текст дисертації містить подекуди стилістичні помилки а також поодинокі неточності у форматуванні таблиць (деякі таблиці є розірваними і переходять на наступну сторінку без належних вказівок, що ускладнює сприйняття табличних даних). Крім того, у висновках наявне використання скорочень (БКП), що не рекомендується, оскільки загальні висновки є самостійним і концептуальним текстом.

Визначені зауваження мають рекомендаційний характер і не знижують вагомості значення отриманих результатів а також наукової та практичної цінності дисертаційного дослідження.

Загальний висновок

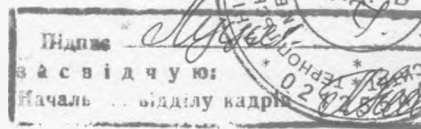
На підставі здійсненого аналізу дисертаційного дослідження, з урахуванням його актуальності, обґрунтованості основних положень, наукової та практичної значущості та достовірності отриманих результатів можна зробити висновок про те, що дисертація «Формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерного профілю в професійній підготовці» є самостійним, завершеним науковим дослідженням. Представлене дослідження відповідає вимогам Наказу

Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» і затверженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження про присудження доктора філософії», а її автор – Петлюк Олександр Володимирович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Рецензент:

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри комп'ютерних технологій
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

Ірина ЛУЦИК

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]